

УДК 341.24

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-3-15-22>

Янчук Наталія Дмитрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри загальноправових дисциплін

факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування

Національної поліції України

(Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0491-0995>

ГЕНЕЗА ТА ЕВОЛЮЦІЯ АГЕНТСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЗІ СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ЄВРОПОЛУ)

Наукову публікацію присвячено дослідженню історичних аспектів становлення та розвитку Агентства Європейського Союзу зі співробітництва у сфері правоохоронної діяльності (Європолу). Зроблено спробу теоретичного осмислення феномену європейського поліцейського відомства через призму європейської інтеграції. Звернено увагу, що ідея створення платформи для співпраці між органами поліції європейських держав із метою попередження транскордонних загроз та ризиків внутрішньої безпеки в рамках Європейського Союзу з'явилася на порядку денному європейської інтеграції у середині 70-х років XX ст., проте лише в Маастрихтській угоді про утворення Європейського Союзу 1992 р. був підтверджений намір заснувати європейську поліцейську службу для поліпшення співробітництва між країнами – членами ЄС у боротьбі з торгівлею наркотичними речовинами, тероризмом та іншими тяжкими формами міжнародної організованої злочинності. Визначено, що успішність реалізації стратегічного курсу Української держави на набуття членства в Європейському Союзі не в останню чергу залежить від налагодження ефективного співробітництва з державами – членами Європейського Союзу та його органами у сфері правопорядку та правосуддя.

Ключові слова: Європейський Союз, європейський поліцейський офіс, Європол, Агентство Європейського Союзу зі співробітництва у сфері правоохоронної діяльності, європейське поліцейське відомство, європейська інтеграція, правоохоронні органи, Національна поліція України.

Постановка проблеми. Європейський Союз – унікальне міжнародне інтеграційне об'єднання держав. Інтеграційні процеси в рамках європейської спільноти поступово призвели до прозорості кордонів між державами-членами, вільного переміщення капіталів, можливості безперешкодного та практично безконтрольного переміщення осіб. Проте окрім численних переваг європейська інтеграція привнесла низку проблем. Однією з таких проблем є зростання транснаціональної злочинності. Таким чином, виникла потреба у створенні поліцейської організації, котра б діяла на території Європейського Союзу та співпрацювала з національними поліцейськими службами і відомствами з боротьби з організованою транскордонною злочинністю та обмінювалася оперативною інформацією. Власне, із цією метою і було створено Агентство Європейського Союзу зі співробітництва у сфері правоохоронної діяльності (Європол).

Актуальність вибраної теми дослідження зумовлена низкою причин: по-перше, «Європол відіграє ключову роль у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом, кіберзлочинністю, торгівлею людьми та іншими загрозами, що становлять небезпеку як для ЄС, так і для України. По-друге, співпраця з Європолом є важливим

інструментом посилення правоохоронного потенціалу України в умовах війни, коли злочинні угруповання використовують нестабільність для розширення своєї діяльності» [1, с. 207].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науково-теоретичне підґрунтя для дослідження процесу зародження та розвитку європейського поліцейського офісу (Європолу) становили праці вітчизняних та зарубіжних учених, а також нормативно-правові акти. Різним правовим аспектам функціонування Європолу присвячено праці таких учених, як Р. Бірюков, І. Захарченко, К. Каунерт, С. Кашкін, І. Маринів, А. Монаєнко, В. Муравйов, В. Неволя, С. Перепелкін, М. Сірант, Д. Флейк, Л. Фріс, Е. Хайруллін, Дж. Ховарт, К. Шалупня, І. Яковюк та ін. Проте лише окремі аспекти знайшли своє відображення у роботах згаданих учених, що не може компенсувати відсутність ґрунтовних досліджень, присвячених історичним аспектам зародження та розвитку ідей європейської інтеграції у сфері внутрішніх справ та правосуддя.

Метою статті є з'ясування історичних та правових передумов становлення Європолу і визначення особливостей його розвитку як правоохоронної інституції Європейського Союзу.

© Янчук Н. Д., 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Виклад основного матеріалу. Ідея створення платформи для співпраці між органами поліції європейських держав із метою попередження транскордонних загроз та ризиків внутрішньої безпеки в рамках Європейського Союзу (далі – ЄС) з'явилася на порядку денному європейської інтеграції доволі пізно, а саме в грудні 1975 р., коли на позачерговому засіданні Ради міністрів британський міністр закордонних справ Дж. Каллаган запропонував створити спеціальну робочу групу з метою протидії тероризму в країнах – членах Європейських Співтовариств. Захист безпеки традиційно вважався прерогативою внутрішньої політики держав-членів, а тому вести мову щодо співробітництва в даній сфері, а тим паче про передачу частини свого суверенітету на наднаціональний рівень, стало можливим лише після того, як з'ясувалось, що держави – члени Співтовариств не в змозі вирішувати дані питання ізольовано одна від одної.

Пропозиція Дж. Каллагана була формалізована в Люксембурзі влітку 1976 р. на зустрічі міністрів внутрішніх справ країн – членів Співтовариств. Результатом зустрічі міністрів стало прийняття рішення щодо створення спеціальної групи для вирішення транс'європейських проблем із тероризмом – «ТРЕВІ» (TREVI – *Terrorisme, Radicalisme, Extremisme et Violence Internationale*), до якої увійшли міністри юстиції та внутрішніх справ. Однак діяльність групи «ТРЕВІ» будувалася на основі необов'язкового та малоефективного міжурядового співробітництва.

У подальшому держави – члени ЄС дійшли необхідності формалізувати співпрацю у сфері внутрішніх справ та правосуддя, що призвело до того, що в 1991 р. на саміті в Люксембурзі канцлер ФРН Гельмут Коль запропонував створити загальноєвропейську поліцейську структуру, що нагадувала б структуру та організаційний механізм роботи американського ФБР. Ідея втілювалася у життя після підписання 07 лютого 1992 р. Маастрихтського договору (Договору про утворення Європейського Союзу), де був підтверджений намір заснувати європейський поліцейський офіс із метою співробітництва між державами – членами ЄС у такій сфері, як боротьба з торгівлею наркотичними речовинами, тероризмом та іншими тяжкими формами міжнародної організованої злочинності. Маастрихтський договір закріпив дану сферу співпраці як «третю опору» – співпраця у сфері юстиції та внутрішніх справ.

Через рік, у червні 1992 р., у Страсбурзі представниками національних служб кримінальної поліції Бельгії, Великобританії, Італії, Нідерландів, Федеративної Республіки Німеччина та Франції було створено інтернаціональний штаб. Європолу на початковому етапі становлення (до підписання відповідної Конвенції) відводилася роль спеціалізованої координаційної установи з протидії наркоторгівлі (Europol Drugs Unit – EDU), про що було заявлено 02 червня 1993 р. на нараді міністрів внутрішніх справ і юстиції країн – членів ЄС. Саме такий статус він мав 03 січня 1994 р., коли при Штаб-квартирі ЄС у Гаазі було відкрито представництво Європолу як координаційної інстанції з боротьби з наркобізнесом.

Незважаючи на прагнення ЄС посилити співпрацю у сфері внутрішніх справ і правосуддя, ратифікація державами – членами ЄС Маастрихтського договору мало що змінила. Створення в січні 1994 р. спеціальної поліцейської служби «Підрозділ Європолу з незаконного обігу наркотиків» не вирішувало всіх проблем у правоохоронній сфері. Із метою реалізації положень Маастрихтського договору щодо сумісної боротьби

з тероризмом, наркотиками та іншими небезпечними транскордонними злочинами в 1995 р. Європейською Радою було прийняте рішення щодо розроблення та затвердження Конвенції про заснування Європейського поліцейського офісу від 26 липня 1995 р. (далі – Конвенція про Європол) [2], котрою було утворено Відділ Європолу з боротьби з незаконним обігом наркотиків, статус якого Лісабонським договором 2007 р. було змінено на агенцію, що отримала назву «Європейський поліцейський офіс». Конвенція набула чинності 01 жовтня 1998 р. після ратифікації усіма державами – членами ЄС. Утім, ще до формального схвалення Конвенції про Європол у Гаазі був організований поліцейський офіс, котрий став у подальшому Штаб-квартирою Європолу, а в Страсбурзі почав функціонувати підрозділ боротьби з наркотиками, який займався протидією тероризму та нелегальній міграції.

Від моменту підписання Конвенції про Європол та прийняття низки загальноєвропейських законодавчих актів були визначені й основні завдання Європолу, такі як: організація збору інформації, її аналітичне опрацювання за цільовими напрямками, що передбачені Конвенцією про Європол; усебічне інформаційне навчання та обмін інформацією національних відомств; сприяння національній поліції у розшуку в державах-членах; використання автоматизованої інформаційної бази даних; сприяння підготовці, координації та проведенню спеціальних розшукових заходів; проведення оперативних заходів спільними групами.

Основними напрямками діяльності Європолу було визначено підвищення ефективності компетентних органів держав-членів та сприяння співпраці між ними для вирішення низки завдань, як то: розкриття правопорушень у сфері нелегальної імміграції; попередження незаконного обігу наркотиків; протидія тероризму та боротьба з ним; заборона торгівлі людьми; попередження торгівлі радіоактивними та ядерними матеріалами; контроль торгівлі транспортними засобами; попередження незаконних дій із відмивання коштів, підробки грошей; підвищення відсотку розкриття міжнародних злочинів; пошук та аналіз інформації; оперативне опрацювання отриманих даних; надання допомоги в слідчій та розшуковій діяльності; узагальнення, накопичення та ефективне зберігання інформації на електронних та паперових носіях [3, с. 31].

Необхідно мати на увазі, що одним із ключових принципів компетенції Європолу на момент підписання Конвенції про Європол виступав принцип розмежування предметів ведення Європолу та національних органів поліції. Даний принцип полягав у тому, що до компетенції Європейського поліцейського відомства могли бути віднесені лише ті злочинні діяння, котрі відповідають таким критеріям:

- здійснено злочинне діяння у складі організованого злочинного угруповання або ж злочинною організацією;
- учинене або злочинне діяння, яке планується вчинити, що об'єктивно може зачіпати інтереси двох чи більше держав – членів ЄС;
- розслідування, припинення чи попередження злочинного діяння неможливо здійснити зусиллями однієї держави – члена ЄС.

Незважаючи на масштабність проведеної роботи, у правоохоронній сфері ЄС ситуація залишалася далекою від ідеальної. Висвітлюючи питання простору свободи, безпеки та правосуддя ЄС, К. Каунерт звертає увагу на ту обставину, що «в міру того, як поліцейське співтовариство розвивалося відповідно до Конвенції про

Європол, його недоліки ставали помітними в практиці та зумовлювали потребу в змінах. На початку 2000-х років усе більше держав почали віддавати перевагу європейському рівню прийняття рішень. На додачу еволюція ЄС, зокрема через Лісабонський договір, впливала на преференції держав щодо Європолу, який почав розвиватися як спільна інституція» [4, с. 282].

Очікування неминучого розширення ЄС стало рушійною силою реформування «третьої опори». Погоджуючись із думкою Л. Фріса, що якби не майбутні зміни, ЄС та національні держави зберегли би status quo співробітництва у сфері внутрішніх справ та правосуддя, а також приймаючи до уваги той факт, що ЄС належало прийняти держави, чия імміграційна політика та система прикордонного контролю знаходилися у рудиментарному стані, на порядку денному постало питання щодо модернізації «третьої опори» і, як наслідок, Європолу. І такі перетворення легше було провести за участі 15 держав – членів ЄС, аніж після розширення, коли в 2004 р. до складу ЄС було прийнято одразу 10 держав і їх кількість зросла до 25.

Р. Бірюков у цьому контексті додає, що «після семи років роботи Європолу в 2006 р. розпочалася дискусія щодо його майбутнього. До того моменту було ухвалено вже три протоколи про доповнення до Конвенції про Європол, жоден з яких не набрав чинності, оскільки ці правові інструменти виявилися надмірно обтяжливими та негнучкими. Спроби Європейської Ради реформувати Конвенцію про Європол через додаткові протоколи виявилися ускладненими, оскільки потребували змін до існуючої структури міжурядового співробітництва. Слід урахувати, що рішення Ради про Європол було обговорене та ухвалене доволі швидко порівняно із загальним правотворчим процесом у ЄС. У 2006 р. була готова пропозиція, а в 2009 р. було ухвалене рішення, яке набрало чинності 01 січня 2010 р. Цим рішенням Європол перетворювався на виконавчий орган ЄС» [5, с. 194]. Рішення Ради Європейського Союзу від 06 квітня 2009 р. «Про створення Європейського поліцейського відомства (Європол)» [6] суттєво трансформувало європейське поліцейське відомство: по-перше, дане рішення скасувало Конвенцію про заснування Європейського поліцейського офісу від 26 липня 1995 р., що фактично ознаменувало припинення діяльності «старого» Європолу та створення на його основі «нового» органу, котрий інтегрований в організаційний механізм ЄС; по-друге, змінило жорсткий порядок прийняття рішень, запровадивши замість консенсусу процедуру ухвалення рішень двома третинами голосів; по-третє, розширило повноваження Європолу та надало можливість європейському поліцейському відомству самостійно від свого імені вступати у правовідносини з третіми країнами та міжнародними організаціями; по-четверте, визначило нові джерела фінансування Європолу за рахунок загального бюджету ЄС; по-п'яте, запровадило «спрощену процедуру внесення змін до Рішення про створення Європолу, що дало змогу за необхідності оперативно, з урахуванням зміни криміногенної обстановки, вносити корективи, але водночас підвищило роль Європейського Парламенту в контролі за діяльністю Європейського поліцейського офісу. Європарламент отримав право заслуховувати звіти керівництва Європолу, брати участь у затвердженні бюджету та звіту про його виконання, а також отримувати інформацію з різних питань діяльності, зокрема щодо укладення угод між Європолом і третіми країнами [7, с. 355].

Сьогодні діяльність Європолу регламентується Регламентом Європейського Парламенту та Ради ЄС від 11 травня 2016 р. про Агентство Європейського Союзу зі співробітництва у сфері правоохоронної діяльності (Європол) та про заміну та скасування рішень Ради 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA та 2009/968/JHA [8]. Даний нормативно-правовий акт привніс деякі зміни, котрі стосувалися порядку роботи Європолу та його структури. Проте суть функціонування Європолу залишилася незмінною: він повинен підтримувати і посилювати дії правоохоронних органів держав-членів та їх взаємне співробітництво у запобіганні та боротьбі із серйозними злочинами, що зачіпають інтереси двох або більше держав-членів.

Ще однією зміною, запропонованою Регламентом, є посилення правил, котрі стосуються процедури створення спеціальних підрозділів для негайного реагування на виникнення серйозних форм організованої злочинності. Інші нововведення стосувалися розширення мандату Європолу з метою протидії зростанню транскордонних злочинів та терористичних загроз, посилення відповідальності європейського поліцейського відомства і підтвердили суворий режим захисту даних Європолу.

Незважаючи на значні кроки, спрямовані на трансформацію діяльності Європолу та посилення його ролі у правоохоронній сфері, залишається відкритим питання співробітництва європейського поліцейського відомства з правоохоронними органами третіх держав, котрі є не членами ЄС.

Україна проголосила євроінтеграцію державною стратегією розвитку. Євроінтеграційний курс Української держави вимагає систематичних зусиль на всіх рівнях, і в правоохоронній сфері зокрема. Тісна взаємодія правоохоронних органів України з Європолом – це не просто сприяння підтриманню міжнародного правопорядку, інтеграції України у європейський безпековий простір, а й важливий крок на шляху до членства в ЄС.

Співробітництво між правоохоронними органами України та Європолом регламентується низкою нормативно-правових актів, серед яких: Меморандум про взаємодію між Україною та Європейським поліцейським офісом щодо встановлення захищеної лінії зв'язку від 11 березня 2015 р. [9]; Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво від 14 грудня 2016 р. [10]; Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європейським поліцейським офісом стосовно конфіденційності та забезпечення збереження інформації від 03 березня 2017 р. [11].

Осмислення стану, перспектив та векторів співробітництва правоохоронних органів України та Європолу передбачає визнання даного процесу таким, що потребує удосконалення наявних та запровадження нових форм взаємодії, узгодження спільних дій у боротьбі з небезпечними транскордонними злочинами, що є запорукою посилення як міжнародного, так і внутрішнього правопорядку. Гармонізація законодавства у зазначеній сфері виступає базовою основою для зміцнення подальшої співпраці і свідчить про інтеграцію Української держави у європейський безпековий простір.

Висновки. Таким чином, еволюція становлення та розвитку Європолу від моменту утворення, коли лише почалася втілюватися ідея створення європейського поліцейського відомства, і донині засвідчує, наскільки масштабною є проведена робота в правоохоронній сфе-

рі. Європейському Союзу вдалося сформувати власний інституційний механізм для підтримання європейського правопорядку. Безумовно, масштаб організації не виключає низки проблем та недоліків, що потребує подальшого реагування, налагодження механізму роботи – це було актуально на початковому етапі розвитку Європолу і не втратило своєї актуальності й сьогодні. Багато реформ, спрямованих на вдосконалення роботи європейського поліцейського відомства, було проведено, багато доку-

ментів схвалено та підписано, що свідчить про позитивні тенденції. Проте говорити про завершення даного процесу зарано, адже залишається безліч питань, що потребують свого вирішення. Дане наукове дослідження лише привідчиняє двері в науковий дискурс щодо подальших тенденцій розвитку Європолу та осмислення перспектив і векторів співробітництва правоохоронних органів України та Європолу, що мають стати предметом подальших наукових розвідок.

Список використаних джерел

1. Воронятніков О.О. Міжнародно-правові основи співробітництва між правоохоронними органами України та Європолом. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 87. Ч. 4. С. 206–210.
2. Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention based on Article K.3 of the Treaty on European Union, on the establishment of a European Police Office (Europol Convention). *Official Journal of the European Communities*. 1995. P. 1–32.
3. Defflem Matthieu. Policing World Society: Historical Foundations of International Police Cooperation. Oxford: Oxford University Press, 2002. 158 s.
4. Kaunert C., Leonard S., Occhipinti J.D. Agency Governance in the European Union's Area of Freedom, Security and Justice. *Perspectives on European Politics & Society*. 2013. № 14(3). P. 273–284.
5. Бірюков Р.М. Інституційний розвиток європейського поліцейського відомства (Європолу) після ухвалення конвенції про Європол. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 87. Ч. 4. С. 193–199.
6. Council Decision of 6 April 2009 establishing the European Police Office (Europol). *Official Journal of the European Communities*. № L 121. 15 May 2009. P/ 37–66.
7. Сирант М.М. Поліцейське співробітництво України і Європейського Союзу: правовий аспект. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Юридичні науки». 2016. № 850. С. 353–360.
8. Regulation 2016/794 EU of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. *Official Journal of the European Union*. OJ L 135, 24.5.2016, p. 53–114. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj>
9. Меморандум про взаємодію між Україною та Європейським поліцейським офісом щодо встановлення захищеної лінії зв'язку від 11 березня 2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_a12#Text
10. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво від 14 грудня 2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text
11. Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європейським поліцейським офісом стосовно конфіденційності та забезпечення збереження інформації від 03 березня 2017 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_013-17#Text

References

1. Voronyatnikov, O.O. (2025). Mizhnarodno-pravovi osnovy spivrobitnytstva mizh pravoohoronnyvy organamy Ukrainy ta Evropolom. [International legal foundations of cooperation between law enforcement agencies of Ukraine and Europol]. *Naukovyy visnik Uzhhorodskogo nacionalnogo universitetu. Seriya: Pravo*, 87(4), 206–210. [in Ukrainian].
2. Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention based on Article K.3 of the Treaty on European Union, on the establishment of a European Police Office (Europol Convention). *Official Journal of the European Communities*. 1995, 1–32. [in English].
3. Defflem Matthieu (2002). Policing World Society: Historical Foundations of International Police Cooperation. Oxford: Oxford University Press, 158 p. [in English].
4. Kaunert, C., Leonard, S., Occhipinti, J.D. (2013) Agency Governance in the European Union's Area of Freedom, Security and Justice. *Perspectives on European Politics & Society*, 14(3), 273–284. [in English].
5. Biryukov, R.M. (2025). Instytutsiynyy rosvytok evropeyskogo policeyskogo vidomstva (Evropolu) pislya uhvalennya konvencii pro Evropol. [Institutional development of the European police agency (Europol) after the adoption of the Europol Convention]. *Naukovyy visnik Uzhhorodskogo nacionalnogo universitetu. Seriya: Pravo*, 87(4), 193–199. [in Ukrainian].
6. Council Decision of 6 April 2009 establishing the European Police Office (Europol). *Official Journal of the European Communities*. № L 121. 15 May 2009, 37–66. [in English].
7. Sirant, M.M. (2016). Policeyske spivrobitnecstvo Ukrainy i Evropeyskogo Souzu – pravovuy aspect. [Police cooperation between Ukraine and the European Union – legal aspect]. *Visnik nacionalnogo universitetu «Lvivska politehnika». Seriya «Jurydychni nauky»*, 850, 353–360. [in Ukrainian].
8. Regulation 2016/794 EU of the European Parliament and of the Council of 11 May 2016 on the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) and replacing and repealing Council Decisions 2009/371/JHA, 2009/934/JHA, 2009/935/JHA, 2009/936/JHA and 2009/968/JHA. *Official Journal of the European Union*. OJ L 135, 24.5.2016, p. 53–114. Retrieved from: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj> [in English].
9. Memorandum pro vzaemodiju mizh Ukrainuju ta Evropeyskym policeyskym ofisom shhodo vstanovlennya zahyshhenoi linii zvyazku [Memorandum of Understanding between Ukraine and the European Police Office on the establishment of a secure communication line dated March 11, 2015]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_a12#Text [in Ukrainian].
10. Uгода mizh Ukrainuju ta Evropeyskym policeyskym ofisom pro operativne ta strategichne spivrobitnecstvo [Agreement between Ukraine and the European Police Office on operational and strategic cooperation dated December 14, 2016]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text [in Ukrainian].

11. Memorandum pro vzaemorozuminya mizh Ukrainoju ta Evropejckym policejckym ofisom stosovno konfidencijynosti ta zabespechennya zberezheniya informacii. [Memorandum of Understanding between Ukraine and the European Police Office on Confidentiality and Security of Information dated March 3, 2017]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_013-17#Text [in Ukrainian].

Yanchuk Natalia,

Candidate of Law, Associate Professor,

Professor of the Department of General Legal Disciplines, Faculty of Training
of Specialists for Pre-Trial Investigation Bodies of the National Police of Ukraine

(Odesa State University of Internal Affairs, Odesa)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0491-0995>

GENESIS AND EVOLUTION OF THE EUROPEAN UNION AGENCY FOR LAW ENFORCEMENT COOPERATION (EUROPOL)

The scientific publication is dedicated to the study of the historical aspects of the formation and development of the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol). The article attempts to theoretically understand the phenomenon of the European police agency through the prism of European integration. It is noted that the idea of creating a platform for cooperation between police authorities of European states to prevent cross-border threats and internal security risks within the European Union appeared on the agenda of European integration in the mid-1970s, but only in the Maastricht Treaty on the Establishment of the European Union in 1992 that the intention to establish a European police service was confirmed to improve cooperation between EU member states in the fight against drug trafficking, terrorism and other serious forms of international organized crime.

It has been determined that the success of the implementation of the strategic course of the Ukrainian state towards membership in the European Union depends not least on the establishment of effective cooperation with the member states of the European Union and its bodies in the field of law enforcement and justice.

It is emphasized that cooperation between law enforcement agencies of Ukraine and Europol requires improving existing and introducing new forms of interaction, joint fight against dangerous cross-border crimes, which is a guarantee of strengthening both international and domestic law and order.

The conclusion is made that the European Union has managed to form its own institutional mechanism for maintaining European law and order. It is emphasized that only the implementation of successful reforms aimed at improving the work of the European police agency allowed the construction of a law enforcement institution with its own legal personality, endowed with legal and partially institutional autonomy within the framework of the European integration entity.

Key words: European Union, European Police Office, Europol, European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, European police agency, European integration, law enforcement agencies, National Police of Ukraine.

Надіслано до редколегії 26.08.2025
Рекомендовано до публікації 10.10.2025
Опубліковано 21.11.2025